

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 453/2010-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. marca 2011 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť J. Č., Č., a M. Č., Č., obaja zastúpení advokátom JUDr. J. S., Ž., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 118/03 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 118/03 porušil základné právo J. Č. a M. Č., aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj ich právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Čadca vo veci vedenej pod sp. zn. 8 C 118/03 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. J. Č. a M. Č. priznáva primerané finančné zadost'učinenie každému v sume po 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Čadca povinný vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. J. Č. a M. Č. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 269,30 € (slovom dvestošesťdesiatdeväť eur a tridsať centov), ktorú je Okresný súd Čadca povinný vyplatiť na účet ich právneho zástupcu JUDr. J. S., Ž., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 453/2010-8 z 27. októbra 2010 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť J. Č. a M. Č., obaja bytom Č. (ďalej aj „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 118/03 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z odôvodnenia sťažnosti najmä vyplýva: „... Voči sťažovateľom bola podaná dňa 24. 10. 2003 na Okresnom súde v Čadci žaloba o právo prechodu cez parcele KN č. 12226, KN č. 12223 a KN č. 12227. Konanie je vedené na Okresnom súde v Čadci pod č. k. 8C 118/2003. Sťažovatelia sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu zo dňa

18. 11. 2003 vyjadrili k návrhu navrhovateľky, s tým, že nie je možné im uložiť právo prechodu cez parcele KN č. 12226 a 12223, nakoľko sťažovatelia nie sú jej vlastníkmi a tieto parcele sú v podielovom spoluvlastníctve navrhovateľky a ďalšej osoby. Sťažovatelia ďalej poukazovali na to, že navrhovateľke nikdy nebránili v práve prechodu a o tejto skutočnosti sa dozvedeli až z návrhu. Okrem iného sťažovatelia uviedli, že na strane navrhovateľa musí byť uvedený aj ďalší spoluvlastník parcel, nakoľko navrhovateľka nie je ich výlučnou vlastníčkou. Súd vo veci vytýčil minimálne 10 pojednávanií, 2 ohliadky na mieste samom, znalecké dokazovanie a opätovné znalecké dokazovanie. Súd rozsudkom č. k. 8C 118/2003 zo dňa 8. 10. 2007, t. j. po viac ako 4 rokoch, ktorí sťažovatelia obdržali dňa 29. 1. 2008 návrh navrhovateľky zamietol. Po odvolaní sťažovateľky Krajský súd v Žiline uznesením č. k. 6Co 100/2008 zo dňa 11. júna 2008 rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Od uvedeného termínu bolo vytýčených viacero pojednávanií, na ktorých nebolo rozhodnuté. Po tom čo sťažovatelia podali dňa 22. 6. 2010 sťažnosť na prieťahy v konaní, nakoľko po takmer 7 rokoch nebolo rozhodnuté, Okresný súd v Čadci uznal prieťahy v konaní a bol vytýčený termín pojednávania na 4. 8. 2010. Na tomto pojednávanií však súd opäť nerozhodol a iba nariadil ohliadku na mieste samom na deň 16. 9.2010, v poradní už tretiu od začatia konania, i napriek tomu, že vo veci boli už nariadené 2 znalecké dokazovania, ktoré len potvrdili tvrdenia sťažovateľov. Súd však i naďalej napriek tomu, že vo veci nie sú uvedení na strane navrhovateľov všetci spoluvlastníci parcel a navrhovateľka žiada, aby súd zaviazal odporcov na právo prechodu cez parcele, ktorými nie sú vlastníkmi, však neustále koná.

Vzhľadom na to, že sťažovatelia sú takmer po 7 rokoch od podania návrhu bez akéhokoľvek výsledku a do dnešného dňa neexistuje právoplatné rozhodnutie, má za to, že i naďalej vznikajú prieťahy v konaní, dĺžka konania je neprimerane dlhá a nie je predpoklad jej právoplatného skončenia v najbližšej dobe, boli porušené ich základné práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, v konaní Okresného súdu v Čadci č. k. 8C 118/2003.

Sťažovatelia si uplatňujú primerané finančné zadosťučinenie v sume každý po 2.500,- eur, ktoré dôvodia pretrvávajúcim pocitom neistoty, márnosti a nespravodlivosti, pričom tieto negatívne pocity vyvolané postupom súdu spôsobujú sťažovateľom permanentný stres,

ohrozujú ich zdravie a najmä zdravie sťažovateľky v 2/rade, ktorá je invalidnou dôchodkyňou a tento spor veľmi zle vplýva na jej zdravotný stav, nikdy nikomu nebránili v práve prechodu, cez parcelu KNč 12227 o výmere 77 m², ktorú majú sťažovatelia v bezpodielovom spoluvlastníctve ľudia bežne prechádzajú a nikdy s nikým nemali žiaden spor. Poukazujú na to, že navrhovateľka neustále mení návrhy, osočuje ich pred známymi a rodinou a pre spor trvajúci už 7 rokov sa nemôžu dočkať spravodlivého rozsudku a musia neustále dokazovať a preukazovať, že nikdy nikomu nebránili v práve prechodu a musia sa neustále podrobovať ohliadkam a znaleckým dokazovaniam, pričom nie je reálny predpoklad jeho ukončenia v dohľadnej dobe. Spor si vyžaduje i nemalé finančné prostriedky, ktoré sťažovateľom týmto dlhoročným sporom zbytočne zaťažujú. Sťažovatelia majú za to, že súd vo veci koná neefektívne a doposiaľ nariadené pojednávania sa minuli účelu a na týchto pojednávaniach sa nerozhodlo.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti preto navrhujeme, aby ústavný súd sťažnosti vyhovel a vydal tento nález:

Základné právo J. Č. a M. Č. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod č. k. 8C 118/2003 bolo porušené.

Okresnému súdu Čadca sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod č. k. 8C 118/2003 konal bez zbytočných prietahov.

J. Č. a M. Č. sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie každému vo výške 2.500,- eur, ktoré je Okresný súd Čadca povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

Okresný súd v Čadci je povinný zaplatiť sťažovateľom J. Č. a M. Č. trovy konania z titulu právneho zastúpenia vo výške 254,88 eur (2 úkony á 120,23,- eur + 2x režijný paušál á 7,21 eur), na účet advokáta JUDr. J. S., do dvoch mesiacov dní od právoplatnosti nálezu...

Prehlasujeme, že súhlasíme s upustením od verejného ústneho pojednávania senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky a žiadame o nahradenie mena a priezviska sťažovateľov ako aj mena a priezviska právneho zástupcu iniciálkami.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadril predseda okresného súdu listom sp. zn. Spr 1391/2010 z 23. novembra 2010, ktorý popísal chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodal tieto relevantné skutočnosti:

„... Vec napadla na tunajší súd dňa 24. 10. 2003, zapísaná pod sp. zn. 8C 118/2003. Vec bola pridelená na konanie Mgr. Z. V., ktorá vo veci riadne a bez prieťahov konala.

Opatrením predsedníčky súdu bol spis dňa 6. 12. 2004 pridelený na konanie Mgr. M. Š. Konštatujem prieťahy v konaní v čase od 24. 5. 2005, kedy bol spis zaslaný súdnej znalkyni do 23. 8. 2006, kedy táto vypracovala znalecký posudok. Dňa 8. 10. 2007 bolo rozhodnuté rozsudkom (čl. 95 spisu). Prieťahy v konaní vidím i v neskorom doručení rozsudku (čl. 102) zo strany asistentky senátu, neskorom predložení a vrátení spisu z krajského súdu (čl. 122, 131).

Opatrením predsedu súdu bol spis dňa 29. 1. 2009 pridelený na ďalšie konanie JUDr. Š. M. (čl. 139).

Opatrením predsedu súdu bol spis dňa 18. 5. 2010 pridelený na ďalšie konanie Mgr. R. G. (čl. 191), ktorý vo veci vytýčil termín pojednávania na deň 4. 8. 2010, toto pojednávanie bolo odročené za účelom vykonania ohliadky na mieste samom dňa 21. 1. 2010.

Vo veci boli spôsobené prieťahy v konaní v čase, keď bol konajúcim sudcom Mgr. M. Š. Sťažnosť na prieťahy v konaní bola riešená pod Spr 35/10. Vzhľadom na zistené prieťahy som vo veci nariadil dohľad s povinnosťou podávať mesačné správy o stave konania.

Súhlasím s tým, aby bolo upustené od ústneho pojednávania.“

3. Sťažovatelia k vyjadreniu predsedu okresného súdu písomné stanovisko nezaujali, pričom už vo svojej sťažnosti uviedli, že súhlasia, aby ústavný súd rozhodol v danej veci bez nariadenia ústneho pojednávania.

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na

prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 8 C 118/03:

Dňa 24. októbra 2003 bol okresnému súdu doručený návrh na začatie konania navrhovateľky A. S. (ďalej len „navrhovateľka“) proti sťažovateľom o určenie práva prechodu po prístupovej ceste vedenej po parcelách určených v žalobnom návrhu.

Dňa 30. októbra 2003 okresný súd vyzval sťažovateľov na vyjadrenie sa k návrhu na začatie konania.

Dňa 18. novembra 2003 sťažovatelia doručili okresnému súdu vyjadrenie vo veci.

Dňa 11. decembra 2003 okresný súd určil termín pojednávania na 5. február 2004.

Dňa 5. februára 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito pre účely uzavretia prípadnej mimosúdnej dohody.

Dňa 9. marca 2004 právny zástupca navrhovateľky listom oznámil, že k mimosúdnej dohode medzi účastníkmi konania nedošlo, a zároveň žiada o pokračovanie v konaní.

Dňa 26. marca 2004 okresný súd určil termín pojednávania na 27. máj 2004.

Dňa 27. mája 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo pre účely vykonania ohliadky miesta samého, ako aj pre účely výsluchu ďalších svedkov odročené na neurčito.

Dňa 30. júna 2004 okresný súd určil termín vykonania ohliadky miesta na 13. september 2004.

Dňa 7. septembra 2004 právny zástupca navrhovateľky požiadal o stanovenie iného termínu vykonania ohliadky miesta z dôvodu pracovnej cesty.

Dňa 15. októbra 2004 okresný súd určil termín vykonania ohliadky miesta na 29. október 2004.

Dňa 29. októbra 2004 sa uskutočnila ohliadka miesta, kde konajúca sudkyňa pri začatí ohliadky zistila dôvody zaujatosti vo veci.

Dňa 15. novembra 2004 konajúca sudkyňa predložila vec predsedníčke okresného súdu na pridelenie veci inému sudcovi z dôvodu zaujatosti.

Dňa 2. decembra 2004 predsedníčka okresného súdu opatrením uložila prideliť vec náhodným výberom inému sudcovi.

Dňa 15. februára 2005 okresný súd uznesením ustanovil vo veci znalca z odboru geodézie a kartografie (lehota na vykonanie znaleckého posudku stanovená nebola, pozn.).

Dňa 22. apríla 2005 okresný súd určil termín vykonania ohliadky miesta na 10. máj 2005.

Dňa 10. mája 2005 sa uskutočnila ohliadka miesta.

Dňa 24. mája 2005 bol konajúcim sudcom vydaný pokyn na predloženie spisu znalcovi.

Dňa 23. augusta 2006 znalec doručil vypracovaný znalecký posudok.

Dňa 6. septembra 2006 okresný súd uznesením rozhodol o priznaní znalečného.

Dňa 30. marca 2007 okresný súd určil termín pojednávania na 9. máj 2007.

Dňa 4. mája 2007 právny zástupca sťažovateľov požiadal o odročenie termínu pojednávania z dôvodu kolízie termínov pojednávania.

Dňa 9. mája 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 18. jún 2007.

Dňa 18. júna 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo z dôvodu predloženia upresneného návrhu zo strany navrhovateľky odročené na 25. jún 2007.

Dňa 25. júna 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo pre účely predvolania sťažovateľky M. Č. odročené na 13. august 2007.

Dňa 13. augusta 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo pre účely ďalšieho dokazovania odročené na 14. september 2007.

Dňa 14. septembra 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo pre účely upravenia návrhu zo strany navrhovateľky odročené na 5. október 2007.

Dňa 5. októbra 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo pre účely vyhlásenia rozsudku odročené na 8. október 2007.

Dňa 8. októbra 2007 okresný súd na pojednávaní vyhlásil rozsudok; žalobu zamietol.

Dňa 7. februára 2008 navrhovateľka doručila okresnému súdu odvolanie.

Dňa 3. marca 2008 okresný súd uznesením uložil navrhovateľke zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie a vyzval sťažovateľov na vyjadrenie sa k odvolaniu.

Dňa 3. apríla 2008 bola vec predložená Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní.

Dňa 22. mája 2008 krajský súd stanovil termín pojednávania na 11. jún 2008.

Dňa 11. júna 2008 krajský súd uznesením zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 16. októbra 2008 bola vec vrátená okresnému súdu.

Dňa 9. januára 2009 okresný súd doručoval rozhodnutie krajského súdu.

Dňa 16. januára 2009 bola vec na základe opatrenia predsedu okresného súdu pridelená inému sudcovi z dôvodu dlhodobej pracovnej neschopnosti zákonného sudcu.

Dňa 9. februára 2009 okresný súd určil termín pojednávania na 16. marec 2009.

Dňa 18. februára 2009 navrhovateľka listom vzniesla námietku zaujatosti proti konajúcemu sudcovi. Z tohto dôvodu okresný súd zrušil aj stanovený termín pojednávania na 16. marec 2009.

Dňa 18. marca 2009 bola z dôvodu vznesenej námietky zaujatosti vec predložená predsedovi súdu.

Dňa 25. marca 2009 okresný súd uznesením uložil navrhovateľke zaplatiť poplatok za námietku zaujatosti.

Dňa 3. apríla 2009 bola vec predložená krajskému súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti.

Dňa 29. apríla 2009 krajský súd uznesením rozhodol, že konajúci sudca nie je vylúčený z prerokovania o rozhodovania vo veci.

Dňa 16. júna 2009 bola vec vrátená okresnému súdu.

Dňa 24. júna 2009 okresný súd vyzval účastníkov konania na predloženie ďalších návrhov na vykonanie dokazovania.

Dňa 28. júla 2009 okresný súd určil termín pojednávania na 28. august 2009.

Dňa 25. augusta 2009 navrhovateľka požiadala o odročenie termínu pojednávania z dôvodu dovolenky jej právneho zástupcu.

Dňa 28. augusta 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo pre účely opätovného predvolania navrhovateľky odročené na 18. september 2009.

Dňa 3. septembra 2009 právny zástupca navrhovateľky požiadal o odročenie termínu pojednávania z dôvodu kolízie termínov pojednávania.

Dňa 18. septembra 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo pre účely opätovného predvolania navrhovateľky odročené na 5. október 2009.

Dňa 5. októbra 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo pre účely nariadenia znaleckého posudku a vykonania ohliadky miesta odročené na neurčito.

Dňa 22. decembra 2009 okresný súd určil termín pojednávania na 11. január 2010.

Dňa 29. decembra 2009 právny zástupca navrhovateľky požiadal o odročenie termínu pojednávania z dôvodu zahraničnej cesty.

Dňa 11. januára 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo pre účely opätovného predvolania účastníkov a svedkov odročené na 22. február 2010.

Dňa 22. februára 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo pre účely ďalšieho dokazovania odročené na neurčito.

Dňa 18. mája 2010 bola vec na základe opatrenia predsedu súdu pridelená inému sudcovi z dôvodu nástupu výkonu trestu odňatia slobody konajúcim sudcom.

Dňa 23. júna 2010 okresný súd stanovil termín pojednávania na 4. august 2010.

Dňa 29. júna 2010 právny zástupca navrhovateľky požiadal o odročenie termínu pojednávania z dôvodu kolízie termínov pojednávania.

Dňa 4. augusta 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo pre účely vykonania ohliadky miesta odročené na 16. september 2010.

Dňa 7. septembra 2010 okresný súd uznesením ustanovil znalca z odboru geodézie a kartografie.

Dňa 14. septembra 2010 právny zástupca navrhovateľky požiadal o odročenie termínu ohliadky z dôvodu hospitalizácie jeho klientky.

Dňa 5. októbra 2010 okresný súd stanovil termín ohliadky miesta na 21. október 2010.

Dňa 21. októbra 2010 sa uskutočnila ohliadka miesta.

Dňa 3. novembra 2010 ustanovený znalec predložil znalecký posudok.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 118/03 dochádza k sťažovateľmi namietanému porušovaniu označeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a rovnako aj podľa čl. 38 ods. 2 listiny osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti

každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie v napadnutom konaní môže predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci s potrebou znaleckého dokazovania, avšak doterajší priebeh napadnutého konania ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub faktickej náročnosti prerokovávanej veci. Napokon ani predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázal na skutkovú alebo právnu zložitosť predmetnej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v preskúmanom konaní, ústavný súd nezistil žiadne významné okolnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a konštatuje, že okresný súd bol v danej veci opakovane neefektívne činný alebo absolútne nečinný. Predovšetkým treba poukázať na to, že okresný súd vo veci nariadil znalecké dokazovanie, avšak lehota na vykonanie znaleckého posudku stanovená nebola, tak sa mohlo stať, že namiesto 2-3 mesiacov znalecké dokazovanie trvalo konkrétne od 24. mája 2005 do 23. augusta 2006 (jeden rok a tri mesiace), pričom okresný súd bol aj po vypracovaní nečinný od 23. augusta 2006 do 30. marca 2007 (sedem mesiacov). Krátkodobé nečinnosti v napadnutom konaní sa vyskytli aj v iných obdobiach (napr. v neskorom doručení rozsudku alebo neskorom predložení a vrátení spisu z odvolacieho súdu atď.).

Uvedená nečinnosť alebo neefektívna činnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas minimálne jedného roka a šiestich mesiacov súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa

sťažovatelia ako navrhovatelia v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzajú, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné prietahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné. Vzhľadom na uvedenú dlhodobú nečinnosť okresného súdu ústavný súd konštatuje, že v konaní došlo k prietahom, ktoré neboli spôsobené zložitou vecou ani správaním účastníkov konania, ale v dôsledku postupu okresného súdu. V tejto súvislosti ústavný súd už opakovane uviedol, že ústava v čl. 48 ods. 2 (ale aj čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prietahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na objektívne možnosti príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovatelia sa domáhali priznania primeraného finančného zadosťučinenia každý v sume 2 500 €, „ktoré dôvodí pretrvávajúcim pocitom neistoty, márnosti

a nespravodlivosti, pričom tieto negatívne pocity vyvolané postupom súdu spôsobujú sťažovateľom permanentný stres, ohrozujú ich zdravie“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťúčením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťúčinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov považuje za primerané každému z nich v sume po 1 500 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťúčinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľom do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľom vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za dva účelne vykonané úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia z 9. augusta 2010 a spísanie sťažnosti z 10. augusta 2010). Za dva úkony vykonané v roku 2010 patrí odmena v sume dvakrát po 120,23 €, teda 240,46 € a dvakrát režijný paušál v sume po 7,21€, teda 14,42 €, preto trovy právneho zastúpenia pre jedného sťažovateľa predstavujú sumu 254,88 €. Základná sadzba tarifnej odmeny bola znížená o 50 %, pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“, t. j. na sumu 120,23 €. Spolu s režijným paušálom teda jednému sťažovateľovi prislúcha odmena v sume 134,65 €. V prípade dvoch sťažovateľov tvorí náhrada trov právnej služby advokátom celkovú sumu 269,30 € v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky

č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľmi rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. marca 2011